

En altijd weer dat lege bord

Zaterdag 2 september 2006 - De muziek waarmee de instrumentalisten en vocalisten de bezoekers ontvangen is van een hartstochtelijke vrolijkheid. De vervallen barakken waarin de Molukkers in 1951 werden ondergebracht, stralen troosteloosheid uit.

De ongemakkelijke harde bankjes en een felle wind scheppen ideale omstandigheden om het drama in Westkapelle te ondergaan. Molukse muziek, die soms geïmproviseerd lijkt, is sterk van ritme, met hier en daar een zweem van de nostalgie van de fado. De iets te lange tekst van Paul Pourveur sluit daar naadloos op aan: 'Ik ben geboren in de geschiedenis. Niet in een land, maar in een kamp'. Actrice Nel Lekatompessy zegt het zonder verwijt. Ze haalt herinneringen op en trekt die weer oprecht in twijfel. Lekatompessy heeft ondeugende ogen en een lenig lijf, waarmee ze moeiteloos over de plankieren dartelt. Het is niet moeilijk het kind te zien dat ze ooit was. Het kind dat opgroeide tussen die barakken. Het kind dat altijd bang bleef voor het donker.

In prachtig Nederlands reconstrueert ze het verleden, houdt de trouw van haar vader tegen het licht en memoreert de dood van haar broertje.

Haar teksten vloeien over in muziek en komen eruit voort. Ritmische gitaar en vele vormen van percussie onderstrepen haar woorden. De zangeressen reageren met smartelijke klaagzangen vol diepe passie. Steeds met een stem die ondersteund wordt door de flankadem en daardoor klinkt als een oergeluid. Ook wie geen Moluks verstaat, ondergaat de onderliggende emotie. Teksten worden onderbroken door repeterende mededelingen via de megafoon. De muzikale vertaling resulteert in een vorm die lijkt op een recitatief. Ook de humor klinkt regelmatig door, zoals een vrije versie van de klok van Westkapelle (Arnhemuiden). De percussiemogelijkheden worden ten volle uitgebuit. De rake tromroffels, het gescandeerde handgeklap, het pregnante geluid van de speciale xylofoon met klankdeksels, zijn samen met de gitaarmuziek de humus waarop de zang en tekst bloeien. Dat de muzikanten ook fungeren als tegenspelers is geweldig. Opvallend is het enthousiasme en de vrolijkheid van de muzikanten, die met stralende gezichten trieste gebeurtenissen uitbeelden. Vanaf de zijkant blaast de wind grillige stoomflarden over de spelers. Wat keukengerei verbeeldt de Centrale Keuken. De politieke beslissing om die af te schaffen, zorgde destijds voor escalatie.

Lekatompessy zit achter een leeg bord en beschrijft het gevoel van honger, het stelen van aardappelen van de velden, het zoeken naar eten op de naastgelegen vuilnisbelt. Misschien juist omdat ze geen felle aanklachten uit, kruipt de schaamte over het veld. De associatie met asielzoekerscentra is niet ver weg. Muzikaal sterke momenten zijn de klaagzang bij het sterven, het duet tijdens de plechtige eed en de ruziedans tussen twee vrouwen. Het slotkoor verrast en is een mooie afsluiting van een boeiende en confronterende theateravond.

Marjon Sarneel en Jeanette Vergouwen